

ע.ע.

פרוטוקול מס' 20/ב

מישיבת ועדת העבודה
שהתקיימה ביום ג', י"ב בסיון תשי"ג - 26.5.1953
(בשעה 11.00)

נוכחיו: חברי הוועדה:

ה. ברגר - היו"ר
ז' טברסקי
א. סטופ
י. ריפתין
ר. שרי

סוזמנים:

ה' בר-ניב - היועץ המשפטי של משרד העבודה
ה' נגבי - מטעם משרד המשפטים

חסריו: ב. אבניאל
ע. גוברין
ב. צ. הראל
ד. בסתוני
ש. גרידי
א. וילנסקה
פ. חמדאן
ח. למדן
ב. מינץ
מ. קלמר
א. שוסטק
א. חבורי

- סדר-היום:
1. חוק לתיקון פקודת המדידות, תשי"ב-1952.
 2. חוק החניכות, תשי"ב - 1952.
 3. שונות.

היו"ר ה. ברגר: פותח את הישיבה.

1. חוק לתיקון פקודת המדידות, תשי"ב - 1952.

ה' בר-ניב:
פקודת החוק הקיימת אפשרה להתקין תקנות רק בדבר אופן עריכת מדידות גודל השטח והכנת מפות לצרכי רישום בטון. התברר הצורך בהתקנת תקנות בדבר אופן עריכת מדידות פני השטח והכנת מפות גם למטרות אחרות, למשל, כדי לאפשר למחלקת המדידות פיקוח על ביצוע מדידות, ובמיוחד כשטפות אלו מסמכות בסיס לתכנון ערים, ישובים וכו'.
תהיה בכך גם תועלת בעקיפין: המפות שמחלקת המדידות תקבל תסמנה לה חומר עזר בהכנת מפות כלליות.

את סדרתנו זו נוכל להשיג ע"כ
 סמך בסעיף ק של פקודת המדידות במעייפים-קטנים (ב) ו-(ג) את
 הסלים "לצרכי רישום", כי אז אפשר יהיה להתקין תקנות לכל מטרה
 שהיא. התקנות שבכוונתנו להתקין תקבענה: 1. שרק אדם מוסמך יהיה
 רשאי להכין מפות; 2. שהוא חייב להגיש העתק אחד למחלקת המדידות.
 3. תהיינה גם הוראות סצוועיות איך לערוך את המפות. תקנות אלו
 אינן באות לפגוע בפרט, הן באות להגן עליו נגד בעלי מקצוע בלתי
 מוסמכים.

א. סטופ: הייתי מבקש שהועדה תקבל את התקנות
 עוד לפני אישורן.

ה' בר-ניב: המטלה איננה יכולה ואיננה חייבת
 לאמר מה תהיינה התקנות שהיא תתקין
 בעוד כמה שבועות על סמך התיקון הזה. אם תוצאנה תקנות שהכנסת תתנגד
 להן, הרשות בידה לערער עליהן. בכל החוקים שאנו מאשרים, ישנו סעיף
 קובע שהרשאי להתקין תקנות. איננו יכולים להסכים לכך שהתקנות
 תוצאנה לכנסת עוד לפני אישורן.

י. ריפתין: צריך להיות הבדל מסויים בין ועדת
 החוקה, חוק ומספס לבין ועדה זו.
 במקרה שמטרד העבודה סביא בפני ועדה זו ענין מסוג זה, עליו להביא
 הסבר מטריאלי יותר קונקרטי, או שמנהל המדור צריך להופיע בפני
 הועדה ולהסביר מדוע יש צורך בתיקון החוק שהוא מציע.

ה' בר-ניב: אני מרשה לעצמי לאמר, כי מה שמנהל
 מחלקת המדידות יכול היה להסביר,
 כבר הסברתי. ההסבר ישנו גם ב"דברי הסבר" המצורפים לחוק.

היו"ר ה. ברגר: אני מציע לאשר את החוק.

ר. טרי: אני מציע לבקש מאת היועץ המשפטי,
 שלהבא יביא לנו אינפורמציה מפורטת
 יותר.

החוק לתיקון פקודת המדידות, תשי"ב-1952
נתקבל ע"י הועדה

2. חוק החניכות, תשי"ב - 1952:

היו"ר ה. ברגר: אנו עומדים בטעין 11.

סעיף 11:

ה' בר-ניב: הסעיף הזה קובע את הצד הפורמלי
 של יצירת הקשר. לפי השיטה האנגלו-
 סכסית חותמים חוזה מיוחד בין המעביד לבין החניך. בחוק זה איננו
 הולכים בדרך החוזה האינדיבידואלי, אלא מה שבחתימה הוא רק הצהרה,
 המעביד קיבל חניך פלוני ומתחייב להעבירו בהתאם לחוק, החניך עושה
 אותה פעולה, ולא נכנסים לתנאי העבודה.

אנו מחייבים להמציא את ההעתיקים למטובה על החניכות כדי שיהיה הפיקוח הדרוש.

תקופת העבודה הראשונה של 3 חדשים, איננה מחייבת הצהרה, מפני שהיא למעשה תקופת נסיון, רק עת תום התקופה הזאת מגישים הצהרה, אבל אם הגישו הצהרה, 3 החדשים מובאים במניין לקביעת תקופת החניכות.

היו"ר ה. ברגר: איפה באטר בחוק, כי תקופת העבודה שלפני ההכרזה תיחשב כתקופת החניכות?

ה' בר-ניב: סעיף 4(ג) קובע זאת.

י. ריפתין: בדיון על חוק הביטוח הלאומי עזרו לי מאוד הערות הועדה של הסתדרות העובדים. הייתי מבקש לקבל את הערות הסתדרות הנוער העובד לחוק זה.

היו"ר ה. ברגר: נציגי הסתדרות הנוער העובד הופיעו בפני הועדה, והפרוטוקול יזנו בתיק.

ה' בר-ניב: החוק הזה הוכן לאחר התייעצות עם הנוער העובד.

י. ריפתין: אני מבקש לפנות באופן דחוף להסתדרות הנוער העובד בבקשה להמציא את הערותיהם לחוק זה.

היו"ר ה. ברגר: לגבי סעיף זה, למשל, הסתדרות הנוער העובד ביקשה, שהעתק אחד של הצהרת החניכות יישלח גם אליה.

ה' בר-ניב: ספר החניכות פתוח לקהל, איננו רוצים לקבוע בחוק, שהמעביד יהיה צריך לחקור על השתייכותו הארגונית של הנער, כמו שבתנגד לכך שנותן העבודה יוכל לחקור לאיזה איגוד מקצועי מסתיין העובד המבוגר, הסתדרות הנוער העובד קיבלה את דעתנו זו.

י. ריפתין: אפשר במסך הזמן להרגיל את המעבידים לכך, שהגורם של הסתדרות הנוער העובד הוא גורם קבוע, אני עוד אחזור לטאלה זו בכללותה כאשר בדון על המסגרת הכללית של החוק. לגבי טאלה זו, אני מתיישב עם הסתדרות הנוער העובד היא יותר מוסמכת לדאוג לענייניה, ובודאי היה לה שיקול הגיוני בהביאה הערה זו.

היו"ר ה. ברגר: בענין זה יכולות להיות שיטות שונות, כאשר מדובר על נוער צריך להיכנס לעבודה כחניך, יכולות להיות תקלות רבות, שבגלל השתייכות ארגונית יטרב נמתן העבודה לקבל את הנער, גם משלחת הנוער העובד קיבלה את הניסוק הזה. קל להסתדרות הנוער העובד לדעת היכן עובדים החניכים ומה מצבם, ולא להכניס את נותן העבודה בענין זה כגורם, אשר צריך לרסום את השתייכותו הארגונית של הנער.

פ.ע.

סעיף 12:

ה' בר-ניב:

היות ולחברי הוועדה לא נראו המלים:
"המסונה על החניכות רואי, לפי זיקול
דעתו, לאטר כל הצהרת חניכות...". הבאתי נוסח מתוקן האומר: "המסונה
על החניכות יאטר את הצהרת החניכות...".
היינו, סעיף 12 יאמר עכשיו דברים פשוטים: אם הגער יכול להיות חניך
אצל המעביד, ואם המעביד רסאי להעביד את הנער, - המסונה על החניכות
ירטום זאת, ועצם הריטום יוצר את החניכות.

סעיף 12 נתקבל לפי הנוסח:
"המסונה על החניכות יאטר את הצהרת
החניכות".

סעיף 13:

ה' בר-ניב:

בסעיף זה ביקשו נציגי הנוער העובד
להוסיף את המלים: "פנקס החניכים
יהיה פתוח לעיון הציבור בשעות עבודה מתקבלות על הדעת". הצעתם
נתקבלה.

סעיף 13 נתקבל בתוספת המלים:
"פנקס החניכים יהיה פתוח לעיון הציבור
בשעות עבודה המתקבלות על הדעת".

סעיף 14:

ה' בר-ניב:

סעיף זה הוא למעשה הסעיף היסודי
מבחינת טובת החניך, העיקר הוא,
שהנער יעבוד באופן שתוטג המטרה, ואסור להעטיקו בעבודה שאינה
קטורה במטרת החניכות.

א. סטופ:
אני מסכים לסעיף ילולו, מלבד סעיף-
קטן (1), שהמעביד יהיה חייב להעביד
את החניך עד תום תקופת החניכות. בסעיף זה מטילים על המעביד נטל,
שהוא לא יהיה מוכן לקבלו.

ה' בר-ניב:

יסוד החניכות הוא יציבות הלימוד.
נער שינדוד מסקום עבודה אחד למסנהו,
לא ירכוש את המקצוע, מצד שני, גם המעביד מעוניין שהחניך יעבוד
אצלו במשך כל זמן החניכות, כי הזמן הראשון של החניכות הוא הפסד
כשבילו. היתה הצדקה לסענתו של חבר הוועדה סטופ אילו לא היה סעיף 17,
הבא להסלים את הסעיף הזה, אם נהפוך את החניכות כדבר חופסי, מצד
אחד, הנער לא ילמד, ומצד שני, המעביד יצא תמיד מפסיד, כי כל נער
יעזוב את מקום עבודתו לאחר שנה אחת של לימוד, גם התאחדות בעלי
העטיה עמדה על כך, כי אותו נער יהיא מסקיעה בו עבודה רבה, לא
יברח ממנה לאחר שנה אחת.

סעיף 14 נתקבל.

סעיף 15:ה' בר-ניב:

בסעיף זה יש סטייה מהדיניות שהיתה נהוגה עד עכשיו בעניני שכר-עבודה, עד עכשיו לא התערבנו בחוקי העבודה בעניני שכר, בסעיף זה ישנה סטייה וההצדקה לכך היא זו: היות וקבענו שכל מעביד חייב להעסיק מינימום של חניכים, תהיה הלכה זו פלסטר אם לא נקבע גם את עניני השכר.

בציגו הסתדרות הנוער העובד הסכימו לטעיף זה, אך הסתייגו בנקודה אחת. הם מסכימים שועדת השכר תקבע את מינימום השכר לנכנס בלבד, ולא כאמור בהצעת החוק "בשים לב להתקדמותו של החניך כמקצוע", הועדה הטייעת התנגדה להצעת הסתדרות הנוער העובד מבחינת טובת הנוער העובד יוצא מהנחה, שכל הנוער העובד הוא מאורגן, הנחה שאיננה נכונה, אם נקבע לנוער העובד את שכר המינימום לנכנס בלבד, למעשה זה יהיה שכר המינימום במסך כל זמן עבודתו, והנער לא יציג את החוספת המקצועית המגיעה לו לאחר שעמד בבחינת בינים, ועל כן, יש לקבוע את שכר המינימום שלבים שלבים.

י. ריפתין:

אינני מקבל את הנימוק, כי בגלל זה שחלק מהנוער העובד הוא בלתי מאורגן מוטב שהענינים יהיו בסמכות הממשלה, כי אפשר גם להרחיב את התורה הזאת, צריך להיזהר מאוד מפני העובדה שעניני השכר ייקבעו על-ידי ועדה מסללית, לדעתי, צריך לאמר: "...לפי שכר שייקבע ע"י הסתדרות העובדים הכללית, או לפי הסכמים קולקטיביים שייקבעו בין הסתדרות העובדים לבין ארגון המעבידים הגדול ביותר."

בסעיף-קטן (ב) צריך להזכיר גם את

הסתדרות הנוער העובד.

ך. שרי:

המדובר הוא על שכר מינימום בכל השלבים, ואני חוטב זאת לדבר חיובי, אבל בסעיף ההגדרות צריך להגדיר מה זה שכר מינימום ולציין, שאין זה כונע הטכנים קולקטיביים וכו'.

אף אני סבור, כי בסעיף-קטן (ב) אחרי המלים "ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה", צריך להוסיף גם את המלים: "הארגון הגדול ביותר של הנערים העובדים במדינה".

א. סטופ:

אני מסכים לכך, שועדת שכר תקבע את שכר המינימום של החניך.

אני מתנגד להצעה, להוסיף בסעיף-קטן (ב) את המלים: "הארגון הגדול ביותר של הנערים העובדים במדינה".

היו"ר ה. ברגר:

הצעתו של חבר הועדה ריפתין בענין שכר המינימום, למעשה, מחליטה את

הארגון המקצועי ואיננה מחזקת אותו.

אני גם מתנגד להצעה, להכניס בתוך החוק את הסתדרות הנוער העובד מטעמי נימוקים: 1. אינני רוצה שהחוק יקבע איך על הסתדרות העובדים לסדר את עניניה הפנימיים, מחי היא צריכה לשתף את הנוער העובד או שקציה אחרת, וסתם לא.

ע.ע.

2. העניין מטובך בחוק עבודת הנוער ובחוק זה, כיון שבניין הסועצה קבענו פרינציפ טונה טזה המקובל בכל חוקי העבודה. בכל חוקי העבודה נאמר: "ארגון העובדים המייצג את רוב העובדים בטרינה", בחוקים אלה צוינו גם הסתדרויות נוער אחרות, כיון שחוקים אלה אינם נוגעים רק בעניני עבודה, אלא גם בעניני חינוכיים, בטעיף זה אין כל מומנט חינוכי. הוא דן רק במיניסטר שטר, אם נקבל את הצעת חבר-הועדה ריפתין יהיה מצב כזה, ובטעיף אחר אנו מציינים גם הסתדרויות ובטעיף זה אנו מציינים רק את הארגון הגדול ביותר של הנערים העובדים בטרינה. לטה לנו כל התטבות הזאת. במסוך על הסתדרות העובדים ייני המייצגת את המספר הגדול ביותר של עובדים בטרינה, שהיא תייצג גם את הנוער העובד.

ה' בר-ניב: ולכתחילה דרשו נציגי הנוער העובד בוועדה המייצגת את יתופם בוועדת השטר,

אך בגופיעם בפני ועדה זו לא דרשו זאת, כי שיכנענו אותם, שאין לתלוט את עניני שטר עבודה לצוער מעניני שטר עבודה למבוגרים. היום המציאות בהסתדרות העובדים היא זו, שמחלקת האיגוד המקצועי המספלת בטבך הבעיה של שטר עבודה נכנסת גם לבעיית הנוער, מפני שיש פונקציה מסוימת בין אלה ואלה, חשבנו ולא יהיה זה טוב אם נפקיר את הנוער העובד בעניני שטר, ההסתדרות חייבת ללחוט את מלחמת העובד בלי טים לב לגילו.

אטר להערת חבר-הועדה שרי, להגדיר את שטר המיניסטר, הגדרה זו מיותרת, כיון ובטעיף 15 (א) אנו אומרים: "המעביד הייב לסלם לחניך שטר עבודה ולא יהיה פחות מהמיניסטר...".

טעיף 15 נתקבל.

טעיף 16:

ה' בר-ניב: טעיף זה מקביל לטעיף 14.

להתאחדות בעלי העייה יונה הסתייגות לטעיף-קטן (ד). הם מצייעים להרחיב את הטעיף בהוראות טונות. התוגדנו לכך מיניסטר טכני: בחוק זה אנו מסדירים את הטפציי זבחניכות. לא כאן הטקום לקנוע ענינים כלליים הנובעים מהיחסים טבין עובד למעביד, אנו בוניהם את קודקס חוקי העבודה שלנו מלמעלה למטה, בקרוב יוכא לפניכם חוק הטכמים קולקטיביים, מה שחטר בארץ הוא חוק חוזה עבודה אינדבירוואלי.

ר. טרי: הניסוח "להתמיד בעבודתו" הוא, לדעתי, מיותר, אפטר לאטר: לעבוד כדי לרכוש את המקצוע.

ה' בר-ניב: אפטר לכתוב במקום "להתמיד" - "לשקוד".

י. ריפתין: אני מציע למחוק את טעיף-קטן (ד), כי הדבר טובן מאליו, אח קובעים טעיף טיוחד בנידון זה, זה יכול להתפרש ולא כהלכה דוקא לגבי ילד.

היו"ר ה. ברגר: אולי אפטר לבטח את טעיף-קטן (ד) בצורה כזאת, שכל החובות לגבי סדרים בעבודה וציות להוראות החלות על פועלים העובדים בטפעל מסויים, חלות גם על החניך, להוציא אותם דבריהם שלפי חוק זה אינם חלים עליו.

ז' סברטסקי:

לדעתי, הטעיף הזה צריך להיות בחוק, כיון ולרוב הנערים העובדים חסר במקצת חינוך להרגלי חניכות. אולי כדאי לנסח את הטעיף בצורה לא כל-כך פוגעת, אך בדרך כלל זהו דבר חיובי.

ה' בר-ניב:

הטעיף הזה הוא הכרחי, כיון שבחוק זה אנו מטריינים אדם במקום עבודה, ומבחינה חינוכית אין דבר מסוכן מלתת הרגשה של טריון בחוק.

טעיף 17 של החוק דן בהתרת הקטר, ואחת הסיבות שבגללן יותר הקטר היא, אם החניך לא יישמע להוראות. על כן, הטעיף הזה הכרחי בכדי לקבוע את המקרים שבהם יותר הקטר. נכון, טעריך לטחוק את טעיף 32(ד), הקובע קנס עד חמסי לירות לחניך שלא טילא חובה המוסלת עליו בטעיף 16.

ש ר ב ו ו :

היו"ר ה. ברגר:

ברצוני לזאול את ה' בר-ניב: בכמה חעלה הגישת חוק עבודת הנוער?

ה' בר-ניב:

הגדילו את סנגנון הפיקוח של משרד העבודה, מתוך הכוונה ונצטרך לבצע חוק חדש לעבודת נוער, המנהל הכללי של משרד העבודה סבור, כי בשלב זה לא תוכל הממשלה להגדיל את הטעיף הזה בחקציב, מה שהועדה הזאת תוכל לעשות הוא - להגן על הצעת הממשלה להגדיל את חקציב סנגנון הפיקוח של המשרד.

היו"ר ה. ברגר:

עוד שאלה: מונחות בפני הועדה שתי הצעות חוק של חברת הכנסת חנה למדן, חוק החצרנים וחוק המברשות. דחינו את הדיון בהצעות חוק אלו, כיון שמשרד העבודה הודיע, כי הוא מברר האפשרות להכנות הצעת חוק כללי לאנשים בעלי כושר עבודה מוגבל, אשר יכלול גם סוגי אנשים אלה, בינתיים, מצב העיוורים הוא בכל רע, ולשכות העבודה לוחצות גם בענין חוק החצרנים.

ה' בר-ניב:

בקשר לחוק החצרנים, לפי חוק חיילים מסוחרים (שיקום), הופיעו חקנות שר הבטחון המזריינות את עבודות החצרנות לנכים בלבד, באנו בדברים עם משרד הבטחון, אך הוא טוען שלנכי מלחמה יש זכות ראשונה בענין זה. אשר לחיוב העסקת חצרנים, טרם גמרנו את המו"מ עם משרד הפנים.

היו"ר ה. ברגר:

הרעיון בהצעות החוק של חברת הכנסת חנה למדן הוא לשריין עבודות סטוייסמות רק לנכים. נציגי משרד העבודה הודיעו בוועדה, שהמשרד מכין חוק בענין זה. אני שואל: מתי תהיה מוכנה המסגרת הזאת?

ר. שרי:

בעיה חמורה היא בעייתם של האנשים קשי הטידור, אני רואה את הבעיה הזאת לא רק מבחינת סבלם של האנשים, אלא גם מבחינת הוצאת כוחות עבודה מתוך מעגל הייצור במדינה, והרכב האוכלוסייה שלנו הוא כזה זאי-אפסר. להתעלם גם מהאלמנט הזה, אני חושב, כי מחובתנו של משרד העבודה בצירוף גופים שונים ללמוד את הבעיה כדי לפתרה.

ע.ע.

אנחנו נספל בבקיה זו.

ה' בר-ניב:

אולי אסלח בענין זה סכתב למסדר
העבודה.

היו"ר ה. ברגר:

אף אני סבורה, כי רצוי היו"ר הועדה
יכתוב בענין זה למסדר העבודה.

ז' סברטקי:

(הישיבה נבעלה בזעה 13.15)